

دانشکده طب ایرانی
طرح دوره (course plan)

(برای یک دوره درس کامل، برای مثال: ۱۷ جلسه ۲ ساعته برای یک درس ۲ واحدی)

دانشکده: طب ایرانی گروه آموزشی: تاریخ علوم پزشکی مقطع و رشته تحصیلی: کارشناسی ارشد - تاریخ علوم پزشکی

نام درس: تاریخ علوم پزشکی در دوره اسلامی ۱	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	پیش نیاز: -
زمان برگزاری کلاس: روز چهارشنبه	ساعت: ۱۳ تا ۱۵	مکان برگزاری: دانشکده طب ایرانی دانشگاه	شاهد
تعداد دانشجویان: ۲	مسئول درس: خانم دکتر طالبی	مدرسین (به ترتیب حروف الفبا): دکتر فرزانه عامری	

شرح دوره: (لطفاً شرح دهید) (جایگاه درس در کوریکولوم مصوب)

پزشکی اسلامی یکی از شاخه‌های مهم علم در تمدن اسلامی است و با ظهور اسلام و گسترش آن در ایران، عربی به عنوان زبان رسمی علمی جهان گسترش پیدا کرد و دانشمندان و پزشکان مسلمان ایرانی، آثار بزرگ علمی خود را به زبان عربی تالیف نمودند. برای سالهای متمادی، آثار و تالیفات پزشکان بزرگ قرن نهم و دهم میلادی ایران بر طبق اروپای غربی سایه افکنده بود و پس از ترجمه، در دیگر مراکز علمی جهان تدریس می شد. مسلمانان و ایرانیان شروع به ترجمه آثار پزشکی یونان باستان از جمله آثار بقراط و جالینوس به عربی کردند. از طرفی با بهره‌گیری از میراث علمی پزشکی ایرانیان در جندی‌شاپور، پزشکی در دنیای اسلام شکوفا شد. یکی از مهم‌ترین مشاهیر برجسته پزشکی در این دوران، ابن سینا بود. او کتاب قانون در پزشکی را نگاشت که از مشهورترین کتاب‌های تاریخ علوم پزشکی محسوب می‌شود. همچنین از سایر مشاهیر می‌توان از رازی، زهرای، ابن زهر، ابن نفیس، ابن رشد و ... که در حوزه‌های مختلف طب و داروسازی آثار بسیار ارزشمندی را از خود به یادگار گذاشته‌اند، نام برد.

هدف کلی: (لطفاً شرح دهید)

هدف اصلی درس «تاریخ علوم پزشکی در دوره اسلامی ۱»، آشنا کردن دانشجویان با جوانب مختلف پزشکی اسلامی از تعریف و تاریخ آن تا محتوا و دستورالعمل‌های آن می باشد. در این درس به انتقال آثار به بیت الحکمه و نهضت ترجمه، پیشرفت دانش پزشکی توسط مسلمانان و تأثیر پزشکان ایرانی و اسلامی بر غرب پرداخته می‌شود. بعد از روشن شدن ضرورت توجه به دانش پزشکی اسلامی، به تعریف طب سنتی، ریشه‌ها و علل ترویج آن، چهارچوب‌های طب سنتی، طب سنتی نظری و عملی و اصول درمان در طب سنتی ایران پرداخته می‌شود. همچنین این درس به موضوعاتی همچون مشاهیر مهم علم پزشکی و بررسی آثار آنان، بررسی تأثیر خاندان‌های مهم در پیشرفت علم پزشکی و روند تأسیس نهاد بیمارستان اختصاص یافته است.

اهداف بینابینی: (در واقع همان اهداف کلی طرح درس است)

دانشجو به ویژگی‌های پزشکی اسلامی و ایران اسلامی مسلط شود.

با نظریات و مفاهیم تخصصی پزشکی دوره اسلامی آشنا شود.

با پزشکان مهم این دوره آشنا شود.

با منشاء و سیر تحول نظریه‌های پزشکی اسلامی آشنا گردد.

طب عقل‌گرا و طب تجربه‌گرا را بشناسد و تفاوت‌های آن‌ها را تشخیص دهد.

با نحوه انتقال دانش پزشکی دوره باستان به دوره اسلام و میراث تاثیرگذاری آن آشنا گردد.

با منابع تخصصی تاریخ پزشکی اسلام و ایران اسلامی آشنا شود.

شیوه‌های تدریس:

- سخنرانی ☐ سخنرانی برنامه ریز ☐ پرسش و پاسخ ☐ بحث گروهی ☐ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL) ☐ یادگیری مبتنی بر تیم (TP) ☐ سایر موارد (لطفا نام ببرید) -----

وظایف و تکالیف دانشجوی: (لطفا شرح دهید)

حضور و مشارکت فعال در کلاس - ارائه کنفرانس علمی در طی دوره

وسایل کمک آموزشی:

- وایت برد ☐ تخته و ☐ پروژکتور ☐ ملاید ☐ سایر موارد (لطفا نام ببرید) -----

نحوه ارزشیابی و درصد نمره: (از نمره کل)

- ☐ آزمون میان ترم ----- درصد نمره ☐ آزمون پایان ترم -----۷۰----- درصد نمره ☐ انجام تکالیف -----۲۰----- درصد نمره ☐ شرکت فعال در کلاس -----۱۰----- درصد نمره ☐ سایر موارد (لطفا نام ببرید) -----

نوع آزمون

- تشریحی ☐ پاسخ کوتاه ☐ چند گزینه ☐ تکرار کردنی ☐ صحیح-غلط ☐ سایر موارد (لطفا نام ببرید) -----

منابع پیشنهادی برای مطالعه

- منابع فارسی

✓ چاپی:

- دایره المعارف اسلامی
- دانشنامه جهان اسلام
- تاریخ پزشکی ایران - سیریل الگود
- تاریخ مصور پزشکی جهان و ایران - دکتر ولی الله محرابی
- طب اسلامی - مانفرد اولمان
- تاریخ طب اسلامی - ادوارد براون
- تاریخ طب در ایران - محمود نجم آبادی
- تاریخ پزشکی - ویلیام باینوم
- تاریخ الحكماء - ابو الحسن علی بن یوسف قفطی
- عیون الانبا فی طبقات الاطبا - ابن ابی اصیبعه
- تاریخ دامپزشکی و پزشکی - دکتر حسن تاجبخش
- تاریخ بیمارستان‌های ایران (از آغاز تا عصر حاضر) - دکتر حسن تاجبخش
- کتاب «تاریخ بیمارستان‌ها در ایران ۱۹۵۰ - ۵۵۰» - ویلم فلور
- تاریخ بیمارستانها در اسلام - احمد عیسی‌بک

دانشکده طب ایرانی
طرح دوره (course plan)

جدول هفتگی کلیات ارائه درس

جلسه	عنوان مطالب	استاد مربوط
۱	- معرفی منابع مطالعاتی تاریخ پزشکی اسلامی (کتاب، مقالات و نرم افزار) - طب و طبابت در عربستان پیش از اسلام - طب و طبابت در زمان پیامبر و خلفای راشدین	دکتر عامری
۲	- پزشکی در دوره امویان - نقش پزشکان غیرمسلمان	دکتر عامری
۳	- پزشکی در دوره عباسیان - بررسی نقش بیت الحکمه و نهضت ترجمه	دکتر عامری
۴	نهادهای علمی در دوره تمدن اسلامی تا قرن ششم ه.ق	دکتر عامری
۵	خاندانهای مهم در پزشکی دوره تمدن اسلامی تا قرن ششم ه.ق	دکتر عامری
۶	مشاهیر پزشکی دوره تمدن اسلامی تا قرن ششم ه.ق (۱)	دکتر عامری
۷	مشاهیر پزشکی دوره تمدن اسلامی تا قرن ششم ه.ق (۲)	دکتر عامری
۸	مشاهیر پزشکی دوره تمدن اسلامی تا قرن ششم ه.ق (۳)	دکتر عامری
۹	سمینار	دکتر عامری
۱۰	مشاهیر پزشکی دوره تمدن اسلامی تا قرن ششم ه.ق (۴)	دکتر عامری
۱۱	پزشکان غرب جهان اسلام و آثار ایشان تا قرن ششم ه.ق	دکتر عامری
۱۲	نهادهای بهداشتی و درمانی (بیمارستانها) در دوره تمدن اسلامی تا قرن ششم ه.ق	دکتر عامری
۱۳	تخصص گرایی در پزشکی دوره تمدن اسلامی	دکتر عامری
۱۴	بررسی رویکرد پزشکی در دوره تمدن اسلامی	دکتر عامری
۱۵	فلسفه و اخلاق پزشکی در دوره اسلامی	دکتر عامری
۱۶	ابتکارات و نوآوریهای پزشکی دوره اسلامی	دکتر عامری
۱۷	آزمون	دکتر عامری